ITradus şi revizuit de IER (www.ier.ro)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECŢIA A PATRA

HOTĂRÂREA
din 15 decembrie 2015
În cauza Șerban Marinescu împotriva României
Cererea nr. 68842/13
Strasbourg
definitivă la 15/03/2016

Hotărârea a rămas definitivă în condiţiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenţie. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Șerban Marinescu **împotriva României**,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secţia a patra), reunită într-o cameră compusă din András Sajó, preşedinte, Boštjan M. Zupančič, Nona Tsotsoria, Paulo Pinto de Albuquerque, Krzysztof Wojtyczek, Egidijus Kūris, Iulia Antoanella Motoc, judecători, şi Françoise Elens-Passos, grefier de secţie,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 24 noiembrie 2015,

pronunţă prezenta hotărâre, adoptată la aceeaşi dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 68842/13 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Șerban Marinescu („reclamantul”), a sesizat Curtea la 21 octombrie 2013, în temeiul art. 34 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale („Convenţia”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de doamna N.T. Popescu, avocat în Bucureşti. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 3 şi al art. 13 din Convenţie, că a fost supus unor tratamente inumane şi degradante de către poliţişti, că urmărirea penală în cauză, subsecventă incidentului, nu a fost efectivă şi că nu a avut la dispoziţie o cale de atac efectivă în acest sens.

4. La 17 aprilie 2014, cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT

I. Circumstanţele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1979 şi locuieşte în Bucureşti.

A. Faptele – conform versiunilor părţilor

1. Reclamantul

6. În data de 2 iunie 2007, reclamantul a avut o altercaţie cu un şofer de taxi deoarece acesta din urmă a refuzat să îi dea restul după ce a plătit pentru o cursă cu taxiul. În urma altercaţiei, şoferul de taxi l-a condus pe reclamant, împotriva voinţei acestuia, la o secţie de poliţie.

7. Când reclamantul a intrat în secţia de poliţie şi a anunţat că doreşte să depună plângere împotriva şoferului de taxi, a fost insultat şi bătut de trei poliţişti neidentificaţi. Poliţiştii l-au lovit cu pumnii în faţă şi cu picioarele în coaste timp de 10 minute. După aceea, l-au imobilizat cu cătuşe de o bară metalică timp de 20 de minute.

8. Imediat după incident, reclamantul a reuşit să contacteze de pe telefonul său mobil doi prieteni şi un avocat. Aceştia au ajuns în scurt timp la secţia de poliţie şi l-au fotografiat pe reclamant în timp ce era încă încătuşat şi avea sânge pe faţă din cauza unei plăgi deschise, localizate în apropierea

ochiului drept.

9. Reclamantul a anexat la scrisoarea sa iniţială către Curte mai multe fotografii care par să fi fost făcute la secţia de poliţie şi care îl prezintă imobilizat cu cătuşe de o bară metalică şi cu o rană sângerândă sub ochiul drept.

10. În aceeaşi zi, un al patrulea poliţist i-a solicitat reclamantului să dea o declaraţie cu privire la incident. În acelaşi timp, unul dintre poliţiştii care l-au lovit l-a informat pe reclamant că l-a amendat cu 200 de lei (RON) – aproximativ 55 de euro (EUR) – pentru că acesta adresase cuvinte jignitoare şoferului de taxi şi poliţiştilor.

11. După ce a plecat de la secţia de poliţie, reclamantul a mers la Institutul de Medicină Legală *Mina Minovici* pentru a obţine un certificat medico-legal cu privire la leziunile sale.

2. Guvernul

12. În data de 2 iunie 2007, reclamantul a avut o altercaţie cu un şofer de taxi deoarece şoferul nu i-a permis accesul în taxi cu o sticlă de bere. Reclamantul era în stare de ebrietate, agresiv şi – potrivit martorilor oculari – avea deja o echimoză sub ochiul drept în momentul sosirii la secţia de poliţie.

13. În secţia de poliţie, poliţiştii l-au imobilizat pe reclamant cu cătuşe de o bară metalică, dar fără să îl lovească. Poliţiştii nu i-au provocat nicio leziune reclamantului, cu excepţia celei din zona în care i-au fost aplicate cătuşele la încheieturile mâinilor. În plus, reclamantul nu a fost supus unui nivel de violenţă fizică mai mare decât cel impus de procedura imobilizării cu cătuşe.

B. Primul set de acte de urmărire penală

14. La 5 iunie 2007, reclamantul a formulat plângere penală împotriva şoferului de taxi pentru lipsire de libertate în mod ilegal şi insultă, precum şi împotriva celor trei poliţişti care l-au lovit pentru abuz în serviciu prin îngrădirea drepturilor sale, purtare abuzivă şi insultă. În plus, acesta a solicitat organelor de urmărire penală identificarea celor trei poliţişti şi a şoferului de taxi implicaţi în incident.

15. La 26 iunie 2007, în baza cererii reclamantului din 2 iunie 2007, Institutul de Medicină Legală *Mina Minovici* a eliberat un certificat medico-legal. În certificat s-a menţionat că reclamantul prezenta leziuni uşor inflamate în zona gurii; o zonă inflamată (pe partea dreaptă a feţei) în centrul căreia se afla o plagă deschisă acoperită cu sânge coagulat; excoriaţii superficiale pe clavicula dreaptă şi pe antebraţul drept; şi echimoze pe antebraţul drept şi braţul stâng. În certificatul medico-legal s-a concluzionat că leziunile ar fi putut fi cauzate în data de 2 iunie 2007 şi că reclamantul a suferit leziuni traumatice care ar fi putut fi cauzate de lovirea sa cu un obiect dur, zgârieturi şi strivirea degetelor. Leziunile necesitau 7 - 8 zile de îngrijiri medicale. De asemenea, prin certificat s-a constatat că, în urma unui examen medical efectuat la secţia de chirurgie toracică din Spitalul Universitar de Urgenţă Bucureşti, reclamantul a fost diagnosticat cu o contuzie toracică simplă cauzată de violenţă fizică şi o pleoapă tumefiată.

16. La 1 iulie 2009, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 din Bucureşti, după ce i-a identificat pe şoferul de taxi şi pe toţi poliţiştii de serviciu în ziua incidentului (inclusiv cei trei poliţişti implicaţi în incident, şi anume N.B., V.L.G. şi C.P.), a dispus neînceperea urmăririi penale, iniţiate ca urmare a plângerii penale formulate de reclamant, pentru lipsire de libertate în mod ilegal şi purtare abuzivă pe motiv că nu fusese săvârşită nicio faptă penală. Parchetul a reţinut că, potrivit declaraţiilor poliţiştilor, reclamantul era în stare de ebrietate în ziua incidentului. De îndată ce a intrat în secţia de poliţie a început să insulte poliţiştii şi a devenit tot mai violent.

17. Parchetul a mai reţinut că, potrivit poliţiştilor C.V. şi N.A.T., în momentul în care a intrat în secţia de poliţie, reclamantul prezenta deja la nivelul feţei o rană care nu mai sângera. Poliţiştii N.B., V.L.G. şi C.P. au confirmat, de asemenea, faptul că reclamantul era în stare de ebrietate şi agresiv şi că avea deja la nivelul feţei o rană care nu mai sângera. Şoferul de taxi, R.D., a confirmat declaraţiile poliţiştilor şi a menţionat că reclamantul a refuzat în repetate rânduri să coboare din maşina lui şi că nu i-a văzut pe poliţişti agresându-l pe reclamant, fizic sau verbal, în incinta secţiei de poliţie. Alţi doi martori – şi anume, D.A. şi V.D.F., care erau prieteni ai reclamantului – au confirmat că reclamantul fusese la o petrecere şi că, ulterior, le-a cerut să meargă la secţia de poliţie pentru că fusese agresat de poliţişti. Când au ajuns la secţie, l-au văzut pe reclamant încătuşat de o bară metalică şi cu o rană la nivelul feţei, dar nu i-au văzut pe poliţişti agresându-l.

18. Parchetul a reţinut că nu exista nicio probă în dosar că poliţiştii l-ar fi agresat fizic sau verbal pe reclamant ori că şoferul de taxi l-ar fi lipsit de libertate. Mai mult decât atât, reclamantul a fost imobilizat conform legii deoarece fusese agresiv. De asemenea, poliţiştii l-au imobilizat pe reclamant folosind doar nivelul minim de forţă necesară. Reclamantul a formulat plângere împotriva rezoluţiei respective la procurorul ierarhic superior.

19. La 12 martie 2010, procurorul ierarhic superior din cadrul parchetului a respins plângerea

reclamantului ca nefondată. Reclamantul a formulat plângere împotriva rezoluţiei în faţa instanţelor interne.

C. Primul set de acțiuni în justiție

20. La 1 iunie 2010, judecătoria de sector competentă din Bucureşti a respins ca nefondată plângerea reclamantului împotriva rezoluţiilor parchetului. Reclamantul a declarat recurs împotriva hotărârii.

21. La 29 iunie 2010, Tribunalul Bucureşti a admis recursul reclamantului şi a trimis cauza la instanţa de fond pentru reexaminare. Tribunalul a reţinut că instanţa de fond nu îl citase pe şoferul de taxi în timpul judecăţii şi nu examinase capătul de cerere al reclamantului referitor la şoferul de taxi.

22. La 22 septembrie 2010, Tribunalul Bucureşti a admis recursul reclamantului împotriva rezoluţiilor parchetului din 1 iulie 2009 şi la 12 martie 2010 şi a dispus ca parchetul să redeschidă urmărirea penală. Instanţa a reţinut că parchetul a respins doar o parte din plângerile formulate de reclamant împotriva celor trei poliţişti şi a şoferului de taxi şi a omis să le examineze pe celelalte. Poliţiştii au declarat recurs împotriva hotărârii.

23. La 18 noiembrie 2010, Tribunalul Bucureşti a respins ca nefondat recursul poliţiştilor.

D. Al doilea set de acte de urmărire penală

24. La 16 septembrie 2011, parchetul a dispus neînceperea urmăririi penale faţă de şoferul de taxi şi cei trei poliţişti pe motiv că, pe baza probelor disponibile, nu fusese săvârşită nicio faptă prevăzută de legea penală. Reclamantul a formulat plângere împotriva rezoluţiei la procurorul ierarhic superior.

25. La 2 decembrie 2011, procurorul ierarhic superior a respins plângerea reclamantului ca nefondată. Reclamantul a formulat plângere împotriva rezoluţiei în faţa instanţelor interne.

E. Al doilea set de acțiuni în justiție

26. La 14 martie 2012, judecătoria a admis în parte plângerea reclamantului împotriva rezoluţiei parchetului din 16 septembrie 2011. Instanţa a dispus ca parchetul să redeschidă urmărirea penală faţă de cei trei poliţişti pentru infracţiunile de purtare abuzivă şi abuz în serviciu şi faţă de şoferul de taxi pentru infracţiunea de lipsire de libertate în mod ilegal.

27. Instanţa a reţinut, cu privire la infracţiunea de purtare abuzivă, că cercetarea penală preliminară efectuată nu a îndeplinit cerinţele art. 3 din Convenţie. Instanţa a constatat mai întâi că urmărirea penală nu a fost independentă deoarece cea mai mare parte a cercetării penale preliminare (inclusiv audierea celor patru poliţişti şi a celor doi martori din partea reclamantului) nu a fost efectuată de un procuror, ci de poliţişti care aparţineau de o altă secţie a Direcţiei Generale de Poliţie a Municipiului Bucureşti (şi care, prin urmare, aparţineau aceleiaşi structuri organizatorice şi erau subordonaţi aceluiaşi lanţ ierarhic ca şi poliţiştii cercetaţi penal). De asemenea, rezoluţiile parchetului s-au bazat pe declaraţiile luate de poliţişti, nu de procuror însuşi. Mai mult, urmărirea penală nu a fost aprofundată şi nu a reuşit să clarifice circumstanţele cauzei.

28. În special, instanţa a constatat că parchetul s-a bazat numai pe probe coroborate şi nu a oferit o motivare pentru respingerea probelor care susţineau afirmaţiile reclamantului. Mai mult decât atât, având în vedere probele contradictorii, cercetarea penală preliminară nu a clarificat dacă rana de pe faţa reclamantului era anterioară incidentului sau dacă încetase să sângereze atunci când a intrat în secţia de poliţie. De asemenea, originea rănii de la nivelul feţei nu a fost investigată sau explicată. Circumstanţele încătuşării reclamantului, nivelul de forţă utilizat şi timpul necesar, precum şi identitatea poliţiştilor care l-au încătuşat au rămas neclare. Nu a fost oferită nicio explicaţie rezonabilă cu privire la modul în care încătuşarea mâinilor reclamantului a avut ca rezultat rana de la nivelul feţei reclamantului, având în vedere că cel puţin patru poliţişti au acţionat iniţial împotriva reclamantului şi că acesta a fost violent doar verbal, nu şi fizic.

29. În consecinţă, instanţa a dispus ca procurorul să îi asculte personal pe reclamant, martorii săi şi pe poliţiştii prezenţi la secţia de poliţie în ziua incidentului pentru a stabili: dacă rana de pe faţa reclamantului a pre-datat momentul în care acesta a intrat în secţia de poliţie; dacă reclamantul a căzut pe scări la secţia de poliţie (şi, în caz afirmativ, motivul căderii lui); dacă reclamantul s-a lovit intenţionat cu capul de fereastra unei uşi; dacă mărturia conform căreia rana de la nivelul feţei reclamantului sângera a fost susţinută şi de alţi martori; dacă poliţiştii l-au abordat iniţial pe reclamant în exteriorul sau în interiorul secţiei; numele poliţiştilor prezenţi în momentul în care reclamantul a intrat în secţie şi în etapa iniţială a incidentului; numele poliţiştilor care au venit abia după ce au auzit zgomote şi evenimentele la care au fost martori; momentul în care reclamantul a fost încătuşat, motivele încătuşării sale şi procesul propriu-zis al încătuşării; identitatea poliţiştilor care l-au încătuşat pe reclamant; dacă reclamantul a fost agresiv atât verbal, cât şi fizic, înainte de a fi încătuşat; perioada de timp în care reclamantul a rămas încătuşat şi persoana care a îndepărtat cătuşele; dacă

mărturia conform căreia reclamantul nu a fost încătuşat deloc a fost confirmată de alţi martori; dacă reclamantul a intrat în secţia de poliţie de două ori şi a fost agresiv doar a doua oară; şi dacă reclamantul avea asupra lui o sticlă de bere când a sosit la secţie.

30. Instanţa a dispus, de asemenea, ca procurorul să organizeze o confruntare între martori, reclamant şi poliţişti pentru a clarifica eventualele neconcordanţe dintre declaraţiile lor; să identifice şi să audieze alte persoane prezente la petrecerea la care a participat reclamantul în ziua incidentului pentru a se stabili dacă reclamantul avea o rană pe faţă anterior altercaţiei cu şoferul de taxi; să obţină transcrierea apelului telefonic dintre prietenul reclamantului şi serviciul de urgenţă; şi să adune orice alte probe relevante necesare anchetei penale.

31. În ceea ce priveşte infracţiunea de lipsire de libertate în mod ilegal, instanţa a reținut că, în conformitate cu probele disponibile, reclamantul a fost într-adevăr lipsit de libertate. În consecinţă, instanţa a hotărât că parchetul avea obligaţia de a continua cercetarea pentru a clarifica circumstanţele cauzei şi de a stabili dacă elementele constitutive ale unei infracţiuni au fost întrunite.

32. În ceea ce priveşte infracţiunea de abuz în serviciu, instanţa a reţinut că parchetul dispusese neînceperea urmăririi penale fără să fi efectuat o cercetare concretă cu privire la acuzaţiile formulate de reclamant şi a dispus ca parchetul să îi audieze pe reclamant şi poliţişti în acest sens.

F. Al treilea set de acte de urmărire penală

33. La 11 mai 2012, parchetul a început urmărirea penală faţă de N.B., V.L.G. şi C.P. pentru purtare abuzivă.

34. La 18 martie 2014, parchetul a extins urmărirea penală faţă de N.B., V.L.G. şi C.P. pentru a include infracțiunile de abuz în serviciu şi lipsire de libertate în mod ilegal.

35. La 10 aprilie 2014, parchetul l-a audiat pe şoferul de taxi.

36. La 14, 15 şi 27 mai 2014, parchetul i-a audiat pe poliţiştii S.E.C, C.V. şi N.A.T.

37. La 16 iunie 2014, parchetul l-a audiat pe reclamant.

38. La 23 iunie 2014, parchetul l-a confruntat pe reclamant cu şoferul de taxi şi cei trei poliţişti care l-ar fi agresat.

39. La 24 iunie 2014, parchetul a clasat cauza în privința şoferului de taxi pentru infracţiunea de lipsire de libertate în mod ilegal şi în privința poliţiştilor pentru infracţiunile de abuz în serviciu şi purtare abuzivă. Parchetul a reţinut, printre altele, că, în conformitate cu probele disponibile, acţiunile şoferului de taxi nu întruneau elementele constitutive ale unei infracţiuni. Mai mult, era evident că reclamantul a fost imobilizat împotriva voinţei sale de C.P., N.B. şi V.L.G., precum şi că a fost încătuşat de o bară metalică. Rana de pe faţa reclamantului ar fi putut fi cauzată de o tăietură sau zgârietură şi probabil că exista deja în momentul în care reclamantul a ajuns la secţia de poliţie. Faptul că a început să sângereze din nou în timpul petrecut la secţie este urmarea îndepărtării sângelui uscat în timpul încătuşării forţate. Afirmaţia reclamantului că cei trei poliţişti l-au lovit în mod repetat cu mâinile şi picioarele nu a fost susţinută de nicio probă. De fapt, absenţa unor leziuni mai grave a îngreunat încercarea de a dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, comportamentul violent susmenţionat al poliţiştilor.

40. Celelalte leziuni ale reclamantului ar fi putut fi cauzate în timpul încătuşării forţate şi de cătuşele propriu-zise, dat fiind faptul că reclamantul s-a zbătut şi a opus rezistenţă încătuşării. Afirmaţia reclamantului conform căreia după ce a căzut pe scări s-a ales cu leziuni la ambele braţe şi că mâna i-a fost strânsă puternic de poliţistul C.P. nu a fost susţinută de raportul de expertiză medico-legală. Echimozele de pe braţul drept al reclamantului şi din zona claviculei ar fi putut fi cauzate de imobilizarea sa.

41. Reclamantul a formulat plângere împotriva rezoluţiei parchetului la instanţele interne pe motiv că acesta ar fi îndeplinit numai parţial dispoziţiile primite de la instanţă în data de 14 martie 2012. De asemenea, acesta a susţinut că parchetul nu a efectuat o cercetare rapidă şi eficientă.

G. Al treilea set de acțiuni în justiție

42. La 16 februarie 2015, judecătoria de sector competentă din Bucureşti a admis, în parte, plângerea reclamantului. Instanţa a dispus încetarea procesului penal cu privire la infracţiunea de purtare abuzivă pe motiv că intervenise prescripţia. Cu toate acestea, instanţa a retrimis cauza la parchet pentru începerea urmăririi penale faţă de cei trei poliţişti şi şoferul de taxi pentru lipsire de libertate în mod ilegal. De asemenea, instanţa a confirmat rezoluţia parchetului de clasare a cauzei în ceea ce priveşte infracțiunea de abuz în serviciu. În ultimul rând, pe baza art. 20 alin. (2) din Constituţia României, precum şi a art. 13 şi a art. 3 din Convenţie, instanţa a constatat că parchetul nu a efectuat o urmărire penală eficientă în ceea ce priveşte susţinerile reclamantului de a fi fost supus unui tratament degradant; în consecinţă, judecătoria a solicitat Procurorului General al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti să evalueze necesitatea preluării dosarului cauzei având în vedere refuzul parchetului de a se conforma hotărârilor definitive ale instanţelor.

43. Părţile au comunicat Curţii numai dispozitivul hotărârii din 16 februarie 2015 şi nu au prezentat o copie completă a hotărârii sus-menţionate.

44. Procesul este încă pendinte în faţa instanțelor naţionale.

II. Dreptul intern relevant

45. Fragmente din dispoziţiile relevante ale vechiului Cod penal cu privire la infracţiunea de cercetare abuzivă din partea organelor de anchetă, cele din vechiul Cod de procedură penală cu privire la plângerile împotriva actelor procurorului, precum şi art. 31 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române, pot fi găsite în *Toma împotriva României* (nr. 42716/02, pct. 25-27, 24 februarie 2009) şi *Andrişcă împotriva României* (nr. 65804/09, pct. 51, 3 februarie 2015).

46. Art. 20 din Constituţia României prevede, printre altele, că dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile cetăţenilor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu tratatele la care România este parte. Tratatele internaţionale au prioritate faţă de dreptul intern.

ÎN DREPT

i. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenţie

47. Reclamantul s-a plâns că, în data de 2 iunie 2007, a fost supus unor tratamente inumane şi degradante de către organe ale statului, că a fost bătut şi încătuşat contrar legii. În plus, urmărirea penală subsecventă a fost îndelungată şi ineficientă. Acesta a invocat art. 3 din Convenţie, care prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părţilor

a) Guvernul

48. Guvernul a menţionat că procedura internă este încă pendinte şi a solicitat Curţii să amâne examinarea cauzei în aşteptarea unei hotărâri definitive a instanţelor interne.

b) Reclamantul

49. Reclamantul a reiterat capetele sale de cerere. De asemenea, a susţinut că forţa fizică utilizată de poliţişti pentru a-l ţine sub control nu ar fi fost strict necesară sau proporţională, având în vedere comportamentul său şi faptul că nu fusese violent fizic. Guvernul nu a prezentat argumente convingătoare care ar fi putut justifica nivelul de forţă folosit de poliţişti atunci când l-au încătuşat. În plus, până atunci, nici autorităţile naţionale, şi nici Guvernul nu au oferit explicaţii plauzibile pentru leziunile sale.

2. Motivarea Curţii

50. În măsura în care argumentul Guvernului poate fi interpretat ca reprezentând o excepţie conform căreia plângerea reclamantului este prematură şi, în măsura în care argumentul său se referă la fondul capătului de cerere formulat în temeiul art. 3 din Convenţie, Curtea constată că o parte din acţiunile penale puse în mişcare pe baza plângerii reclamantului împotriva şoferului de taxi şi a poliţiştilor sunt încă pendinte în faţa autorităţilor interne şi că părţile nu au prezentat o copie completă a hotărârii din 16 februarie 2015. În plus, părţile au opinii diferite cu privire la originea leziunilor reclamantului şi la întrebarea dacă rana de la nivelul feţei reclamantului era anterioară incidentului sau nu. Guvernul a susţinut că rana de la nivelul feţei reclamantului era anterioară incidentului şi că numai rănile din zona în care cătuşele i-au fost aplicate la încheieturi au fost provocate în timpul imobilizării sale, ca urmare a rezistenţei sale; însă reclamantul a susţinut că toate leziunile sale au rezultat în urma relelor tratamente aplicate de poliţie în timpul petrecut la secţia de poliţie.

51. De asemenea, aspecte importante ale evenimentelor care au condus la producerea leziunilor reclamantului în data de 2 iunie 2007 nu au fost încă pe deplin clarificate de autorităţi. De asemenea, argumentele părţilor şi probele cu martori disponibile sunt în continuare contradictorii cu privire la originea şi momentul exact al leziunilor grave ale reclamantului. Guvernul a recunoscut că zonele din jurul încheieturilor reclamantului au fost rănite de cătuşe, dar - potrivit raportului de expertiză medico-

legală întocmit în prezenta cauză - leziunile din acele zone par să constea numai în zgârieturi superficiale şi vânătăi care nu par incompatibile sau disproporţionate faţă de măsura încătuşării.

52. În aceste circumstanțe, având în vedere faptul că nu dispune de mijloace pentru a stabili momentul exact şi împrejurările producerii leziunilor reclamantului, Curtea se află în imposibilitatea de a stabili, pe baza probelor puse la dispoziţie, dacă reclamantul a fost supus sau nu de autorităţi unui tratament contrar art. 3 din Convenţie, aşa cum a afirmat acesta.

53. Trebuie reamintit că, în conformitate cu principiul subsidiarităţii, cel mai bine este ca faptele cauzelor care urmează să fie cercetate penal şi problemele să fie soluţionate, pe cât posibil, la nivel intern. Este în interesul reclamantului, dar şi al eficacităţii sistemului Convenţiei, ca autorităţile naţionale, care sunt cel mai bine plasate în acest sens, să acţioneze pentru a remedia orice pretinse încălcări ale Convenţiei [a se vedea *Varnava şi alţii împotriva Turciei* (MC), nr. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 şi 16073/90, pct. 164, CEDO 2009; precum şi *El Masri împotriva „Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei”* (MC), nr. 39630/09, pct. 141, CEDO 2012].

54. Având în vedere cele de mai sus, Curtea concluzionează că este prematur capătul de cerere referitor la aspectul material al art. 3 din Convenţie şi trebuie respins în temeiul art. 35 § 1 şi § 4 din Convenţie pentru neepuizarea căilor de atac interne (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Collette şi Michael Hemsworth împotriva Regatului Unit*, nr. 58559/09, pct. 67, 16 iulie 2013; *McCaughey şi alţii împotriva Regatului Unit*, nr. 43098/09, pct. 129, 16 iulie 2013; şi *Amine Güzel împotriva Turciei*, nr. 41844/09, pct. 35, 17 septembrie 2013).

55. În ceea ce priveşte aspectul procedural al capătului de cerere, Curtea constată că argumentul Guvernului are legătură directă cu fondul capătului de cerere formulat de reclamant. Prin urmare, uneşte excepţia preliminară ridicată de Guvern în acest sens cu fondul cauzei (a se vedea, printre altele, *Amine Güzel*, citată anterior, pct. 36).

56. Curtea constată că respectivul capăt de cerere întemeiat pe aspectul procedural al art. 3 din Convenţie nu este vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenţie. De asemenea, constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părţilor

a) Reclamantul

57. Reclamantul a susţinut că urmărirea penală începută în cauza sa a fost lipsită de promptitudine şi - după mai mult de 7 ani - era încă pendinte în faţa autorităţilor naţionale. Mai mult, investigaţia a fost declanşată la inițiativa sa, iar nu de autorităţile naţionale din oficiu. Nu s-a declanşat nicio o procedură disciplinară internă faţă de poliţişti pentru a stabili împrejurările exacte ale imobilizării reclamantului şi legalitatea acestei măsuri. Cu toate că instanţele interne au recunoscut lipsa de eficacitate a anchetei penale şi au redeschis urmărirea penală de două ori, parchetul nu s-a conformat în mare parte dispoziţiilor instanţei. În consecinţă, cercetarea a rămas incompletă până în acel moment, iar Guvernul nu a oferit o explicaţie rezonabilă pentru pasivitatea continuă a autorităţilor.

b) Guvernul

58. Guvernul a susţinut că decizia autorităţilor naţionale de încetare a urmăririi penale împotriva poliţiştilor, care începuse ca urmare a plângerii reclamantului, a avut la bază pe un set mare de probe, a fost legală şi adecvată, având în vedere circumstanţele cauzei. Autorităţile interne au fost cel mai bine situate pentru a face o evaluare corectă a faptelor.

59. Guvernul a susţinut că urmărirea penală începută în cazul reclamantului a fost adecvată şi eficientă. În cadrul primului set de proceduri, organele de cercetare i-au audiat pe reclamant şi martorii săi, pe şoferul de taxi şi pe poliţiştii prezenţi la secţia de poliţie în ziua incidentului. În baza majorităţii probelor (cu excepţia mărturiilor reclamantului şi a unuia dintre prietenii săi) a rezultat că rana de la nivelul feţei reclamantului era anterioară incidentului. Ca urmare a hotărârii din 14 martie 2012, procurorul i-a reaudiat pe şoferul de taxi, reclamant şi martori în mod nemijlocit şi a organizat o confruntare între reclamant şi şoferul de taxi şi poliţiştii care l-ar fi agresat.

60. Guvernul a susţinut că rezultatul urmăririi penale s-a bazat pe o apreciere aprofundată a probelor după au fost respectate toate dispoziţiile instanţei. Urmărirea penală realizată de parchet a avut ca scop să clarifice faptele cauzei.

2. Motivarea Curţii

a) Principii generale

61. Curtea reaminteşte că atunci când o persoană formulează o plângere admisibilă că a fost supusă la rele tratamente de poliţie sau de alte organe ale statului, art. 3 - coroborat cu obligaţia generală a statelor prevăzută la art. 1 din Convenţie de a recunoaşte „oricărei persoane aflate sub jurisdicţia lor drepturile şi libertăţile definite în [...] Convenţi[e]" - presupune implicit că ar trebui să existe o anchetă oficială efectivă. O cerinţă de promptitudine şi celeritate rezonabilă este implicită în acest context. O reacţie promptă din partea autorităţilor în cercetarea acuzaţiilor de rele tratamente poate fi, în general, considerată esenţială pentru a menţine încrederea publicului în adeziunea lor la statul de drept şi pentru a preveni orice aparentă complicitate la acţiuni contrare legii sau orice aparentă toleranţă faţă de asemenea acţiuni (a se vedea, printre altele, *Indelicato împotriva Italiei*, nr. 31143/96, pct. 37, 18 octombrie 2001; şi *N.D. împotriva Sloveniei*, nr. 16605/09, pct. 60, 15 ianuarie 2015).

62. În cazul în care s-au desfăşurat proceduri interne, nu este sarcina Curţii să înlocuiască cu propria evaluare a situaţiei de fapt pe cea a instanţelor interne; mai degrabă, ca regulă generală, este sarcina acestor instanţe să examineze probele puse la dispoziţie (a se vedea *Klaas*, citată anterior, pct. 29; şi *Vladimir Romanov împotriva Rusiei*, nr. 41461/02, pct. 59, 24 iulie 2008). Deşi Curtea nu este obligată de constatările instanţelor interne, în condiţii normale are nevoie de elemente concludente pentru a se abate de la constatările de fapt la care au ajuns aceste instanţe (a se vedea *Matko împotriva Sloveniei*, nr. 43393/98, pct. 100, 2 noiembrie 2006; şi *Sarigiannis*, citată anterior, pct. 55). În cazul în care se fac acuzaţii în temeiul art. 3 din Convenţie, Curtea trebuie totuşi să aplice „un control deosebit de riguros" (a se vedea *Şercău împotriva României*, nr. 41775/06, pct. 83, 5 iunie 2012).

b) Aplicarea, în prezenta cauză, a principiilor menţionate anterior

63. Curtea observă că, după ce reclamantul a depus plângere împotriva poliţiştilor, autorităţile interne au cercetat acuzaţiile acestuia în materie de rele tratamente. Curtea acceptă faptul că autorităţile au reacţionat la plângerea reclamantului; însă nu este convinsă că reacţia lor la acuzaţiile acestuia a fost suficient de rapidă şi temeinică pentru a îndeplini cerinţele art. 3.

64. Curtea observă că o parte a acţiunii penale puse în mișcare ca urmare a plângerii reclamantului pare să fie încă pendinte – la mai mult de 7 ani de la incident – în faţa autorităţilor interne. Mai mult, în data de 16 februarie 2015, adică la 7 ani şi 8 luni după ce a fost iniţiat, procesul penal pentru purtare abuzivă intentat de reclamant împotriva celor trei poliţişti care l-ar fi bătut a fost clasat de instanţele interne pe motiv că, pentru infracţiunea sus-menţionată, în cauză intervenise prescripția. În acest timp, rezoluţiile parchetului de neîncepere a urmăririi penale faţă de poliţişti au fost desfiinţate de trei ori, iar instanţele interne au recunoscut în două rânduri că cercetarea preliminară efectuată de organele de cercetare în cazul reclamantului a fost ineficientă.

65. În această privinţă, Curtea observă că judecătoria, în hotărârea din 14 martie 2012, (i) a subliniat deficienţele cercetării penale, cum ar fi lipsa de independenţă a organelor de cercetare penală şi omisiunea procurorului de a-i audia personal pe reclamant şi martorii incidentului sau de a clarifica circumstanţele relevante ale cauzei, şi (ii) a dat dispoziţii clare parchetului cu privire la actele procedurale care trebuiau să fie efectuate şi circumstanţele cauzei care necesitau clarificare. În acest context, Curtea consideră că faptul că parchetul nu a îndeplinit actele de cercetare relevante într-o atât de lungă perioadă de timp este incompatibil cu cerinţa de promptitudine inclusă în obligaţiile procedurale prevăzute la art. 3 din Convenţie (a se vedea, de exemplu, *Pădureţ împotriva Moldovei*, nr. 33134/03, pct. 68, 5 ianuarie 2010).

66. Mai mult decât atât, se pare că, în pofida dispoziţiilor clare ale instanţelor interne cu privire la măsurile ce trebuiau întreprinse şi circumstanţele cauzei care necesitau clarificări (a se vedea *supra*, pct. 29-31), parchetul nu s-a conformat în totalitate acelor dispoziţii. De asemenea, contradicţia dintre versiunile părţilor asupra incidentului – cu privire la motivul pentru care reclamantul a avut altercaţia cu şoferul de taxi şi dacă acesta era în stare de ebrietate în momentul în care a ajuns la secţia de poliţie au rămas necercetate. În consecinţă, circumstanţele exacte ale incidentului în care reclamantul a fost implicat în data de 2 iunie 2007 sunt neclare şi în prezent. Plângerile repetate ale reclamantului împotriva rezoluţiilor parchetului şi afirmaţiile sale că ancheta penală nu a fost efectivă şi a fost lipsită de promptitudine par să nu fi avut niciun efect evident în ceea ce priveşte abordarea autorităţilor faţă de cercetare.

67. Având în vedere constatările de mai sus, Curtea concluzionează că ancheta penală nu poate fi considerată promptă, temeinică şi „efectivă". Prin urmare, Curtea consideră nefondată excepţia ridicată de Guvern pentru amânarea, de către Curte, a examinării cauzei în aşteptarea soluţionării definitive a procedurii interne.

68. În consecinţă, a fost încălcat art. 3 din Convenţie sub aspect procedural.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 13 din Convenţie

69. De asemenea, reclamantul s-a plâns că nu a avut la dispoziţie o cale de atac internă pentru presupusele încălcări ale drepturilor sale, astfel cum sunt protejate de art. 3. Acesta a invocat art. 13 din Convenţie, care prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi şi libertăţi recunoscute de [prezenta] convenţie au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanţe naţionale, chiar şi atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acţionat în exercitarea atribuţiilor lor oficiale."

70. Reclamantul a susţinut că legislaţia internă nu i-a pus la dispoziţie un mecanism capabil să conducă la punerea în mişcare a acţiunii penale faţă de poliţiştii care l-au supus unor tratamente inumane şi degradante. Simpla posibilitate, prevăzută de normele de procedură penală aplicabile, de a face plângere la instanţele interne împotriva rezoluţiilor parchetului nu a fost suficientă şi nu a îndeplinit cerinţele din Convenţie.

71. Guvernul a susţinut că, în măsura în care afirmaţia reclamantului ar putea fi considerată a constitui o cerere admisibilă, sistemul juridic din România pusese la dispoziţie o cale de atac efectivă în sensul art. 13 din Convenţie. Reclamantul avusese posibilitatea să conteste rezoluţiile parchetului în faţa unor instanţe independente şi imparţiale, iar aceste instanţe au examinat plângerile sale.

72. Curtea consideră că acest capăt de cerere al reclamantului nu este vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenţie. Prin urmare, trebuie să fie declarat admisibil.

73. Cu toate acestea, având în vedere concluzia sa privind capătul de cerere formulat în temeiul aspectului procedural al art. 3 din Convenţie, Curtea constată că nu s-a ridicat o problemă distinctă în raport cu art. 13 din Convenţie, coroborat cu art. 3 (a se vedea *Gasanov împotriva Moldovei*, nr. 39441/09, pct. 56, 18 decembrie 2012).

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenţie

74. Art. 41 din Convenţie prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenţiei sau a protocoalelor sale şi dacă dreptul intern al înaltei părţi contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecinţelor acestei încălcări, Curtea acorda părţii lezate, dacă este cazul, o reparaţie echitabilă."

A. Prejudiciu

75. Reclamantul a solicitat 20 000 de euro cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat de suferinţa psihică şi fizică suportată în timpul incidentului din 2 iunie 2007 şi ancheta penală subsecventă.

76. Guvernul a susţinut că pretenţia reclamantului cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral este excesivă, constatarea unei încălcări constituind în sine o reparaţie echitabilă suficientă.

77. Curtea consideră că reclamantul a suferit un anumit prejudiciu moral ca urmare a încălcării drepturilor sale, astfel cum sunt garantate de art. 3 din Convenţie, care nu poate fi reparat prin simpla constatare a unei încălcări. Pronunţându-se în echitate, Curtea acordă reclamantului suma de 7 500 EUR cu acest titlu, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

78. Reclamantul a solicitat totodată suma de 6 920 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată în faţa Curţii, care urmează să fie plătită direct reprezentantului său, precum şi Comitetului Helsinki din România. Suma includea 6 620 EUR pentru onorariul avocatului (cu tarife cuprinse între 5 EUR şi 120 EUR pe oră, în funcţie de complexitatea sarcinilor îndeplinite de avocat) şi 300 EUR pentru cheltuielile de secretariat şi corespondenţă suportate de Comitetul Helsinki din România. Reclamantul a prezentat o defalcare a numărului de ore de lucru alocate de avocat cauzei sale, înainte şi după ce cauza a fost comunicată Guvernului pârât. De asemenea, acesta a susţinut că nu a putut furniza copii ale documentelor justificative pentru cheltuielile pretinse pentru Comitetul Helsinki din România deoarece aceste activităţi nu au fost defalcate în facturile plătite de această organizaţie.

79. Guvernul a susţinut că numărul de ore de lucru indicat ca fiind alocate acestei cauze de către avocat era excesiv într-o anumită măsură. Acesta a considerat că, având în vedere obiectul cauzei, un avocat diligent ar fi avut nevoie de mai puţin timp pentru a se ocupa de cauză.

80. Conform jurisprudenţei Curţii, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care s-a stabilit caracterul real, necesar şi rezonabil al acestora. În prezenta cauză, ţinând seama de documentele aflate la dispoziţia sa, complexitatea problemelor, contribuţiile avocatului din 2013 până în prezent şi criteriile de mai sus, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 4 000 EUR pentru onorariul avocatului, care urmează să fie plătită direct în contul bancar indicat de reprezentantul reclamantului.

C. Dobânzi moratorii

81. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilităţii de împrumut marginal practicată de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive,
în unanimitate,
CURTEA:

1. uneşte cu fondul excepţia preliminară ridicată de Guvern cu privire la caracterul prematur al capătului de cerere al reclamantului în ceea ce priveşte aspectul procedural al art. 3 din Convenţie şi o respinge;
2. declară admisibil capătul de cerere în ceea ce priveşte aspectul procedural al art. 3 din Convenţie şi capătul de cerere întemeiat pe art. 13 din Convenţie, şi inadmisibile celelalte capete de cerere;
3. hotărăşte că a fost încălcat art. 3 din Convenţie sub aspect procedural;
4. hotărăşte că nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 13 din Convenţie;
5. hotărăşte
   a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenţie, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plăţii:
      (i) 7 500 EUR (şapte mii cinci sute de euro) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
      (ii) 4 000 EUR (patru mii de euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, care urmează să fie plătită în contul bancar indicat de reprezentantul reclamantului;
   b) că, de la expirarea termenului menţionat şi până la efectuarea plăţii, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilităţii de împrumut marginal practicată de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade şi majorată cu trei puncte procentuale;
6. respinge cererea de acordare a unei reparaţii echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 15 decembrie 2015, în temeiul art. 77 § 2 şi art. 77 § 3 din Regulamentul Curţii.

PREŞEDINTE,
ANDRÁS SAJÓ

Grefier,
Françoise Elens-Passos